

Sara Sandstein

Ser du at jeg er sammensatt av små korn? En gang var jeg en deilig sandstrand, masse sandkorn og noen litt større korn. Jeg kom egentlig ut i en innsjø med ellevannet i en forrykende fart. I innsjøen falt sandkorn og småstein ned på bunnen, akkurat i vannkanten. Det kom mer sand oppå meg og så ble jeg presset sammen. Litt ubehagelig var det, men **resultatet ble vel flott!**

Jeg kommer egentlig ikke herfra, men fra Ringerike, eller var det Holmestrand det het? Husker ikke helt, men den innsjøen jeg ble laget i finnes heller ikke lenger. Den lå nemlig ved foten av en diger fjellkjede med høye, spisse fjell. I dag er det bare smårester igjen av den fjellkjeden, men dere mennesker er visst fornøyd med den likevel. Dere kaller den fjellkjeden en hel masse, har jeg hørt: Hardangervidda, Rondane, Jotunheimen og Trollheimen. Men da jeg var ung, da **skulle dere sett på fjellheim!**

Ute i havet i vest er sånne som meg veldig populære. Mine mye yngre kusiner og fettere der har nemlig olje og gass mellom sandkorna sine. Det liker visst dere mennesker godt, har jeg forstått!

Sandstein er en avsetningsbergart, og ble en gang avsatt som sand i elver, i innsjøer, på strender eller i havet. Det finnes også sandsteiner som har vært ørkensander. Sandkorn består ofte av kvarts, men en sandstein kan også være rik på mindre partikler (silt og leire) eller inneholde feltspatkorn. Man kan ofte lett se de enkelte korn i sandsteinen, og den kan vise mange strukturer som viser hva slags forhold den ble dannet under. Ved videre utvikling av sandstein til kvartsitt, ved forhøyet trykk, dannes kvartsitt. Opprinnelige strukturer, som lagdeling, kan da bli helt borte. På Østlandsområdet har vi sandsteiner fra flere geologiske perioder oppbevart. Ringerikesandsteinen er avsatt på store elvesletter og strandsoner som lå øst for den store Kaledonske fjellkjeden, for mer enn 400 millioner år siden.